ॐ

संस्कृतभारती (उत्तरतमिल्नाडु)

पत्राचारद्वारा संस्कृतम्

परीक्षा – परिचयः (January 2022)

अङ्काः – १००

उत्तरदीपिका

प्रथमः भागः

(अ) आवरणे दत्तस्य विशेषण-पदस्य उचितं रूपं लिखत। (पञ्चानाम् एव) (5)

१ केशवः **प्रियैः** मित्रैः सह क्रीडाङ्गनं गच्छति | (प्रिय)

२ **विपुले** प्रकोष्ठे छात्राः उपविशन्ति। (विपुल)

३ कलियुगे **उत्तमानां** जनानां दर्शनं दुर्लभम्। (उत्तम)

४ प्राचार्यः **चतुराभ्यां** बालकाभ्यां पारितोषिकं ददाति। (चतुर)

५ अस्मिन् स्यूते **अनेकाः** लेखन्यः सन्ति। (अनेक)

६ मेलनार्थं **विविधेभ्यः** नगरेभ्यः प्रमुखाः आगच्छन्ति। (विविध)

आ उचित सङ्ख्यावाचकं / पूरणप्रत्ययान्तं रूपं लिखत। (चतुर्णाम्) (4)

१ गीतायां **एकादशे** अध्याये विश्वरूपदर्शनं वर्णितम्। (११)

२ गुरुः **तृतीयात्** बालकात् पुस्तकं स्वीकरोति। (३)

३ पिता **द्वितीयायै** पुत्र्यै नूतन-वस्त्रं क्रीणाति। (२)

४ **प्रथमं** काव्यं वाल्मीकि-रामायणम् अस्ति। (१)

५ दशरथस्य **चतुर्थस्य** पुत्रस्य नाम शत्रुघ्नः। (४)

इ. रेखाङ्कितानां पदानां उचितं विवरणं चित्वा लिखत। (4)

1. तेन उपविश्यते _____ (कर्तरि / कर्मणि / **भावे**)
2. तया स्मर्तव्यम् _____ (अनीयर् / **तव्यत्** / क्तः)
3. खाद्यताम् _____ (कर्तरि-लोट् / कर्मणि-लट् / **कर्मणि-लोट्**)

4. प्रपठ्य _____ (**ल्यप्** / क्त: / तव्यत्)

5. अश्रूयत _____ (कर्मणि-लोट् / **कर्मणि-भूतकाल:** / कर्तरि-भूतकालः)

6. पद्यानि उक्तानि _____ (क्तवतु / कर्मणि-लट् / **क्त:**)

7. वन्द्यते _____ (कर्तरि-लोट् / कर्मणि-लोट् / **कर्मणि-लट्**)

8. गुरुः पाठयेत् _____ (**विधि-लिङ्** / कर्मणि-लट् / कर्तरि-लोट्)

ई. उचित चित् / चन-प्रयोगस्य योजनं कुरुत । **(4)**

1.	केनचित्	गुरुणा	बालकस्य
2.	केचित्	महिले	वृक्षे
3.	कांश्चित्	छात्रान्	लेखन्यः
4.	कयोश्चित्	मालयोः	नगराभ्याम्
5.	कस्मिंश्चित्	वृक्षे	गुरुणा
6.	काश्चित्	लेखन्यः	महिले
7.	कस्यचित्	बालकस्य	मालयोः
8.	काभ्याञ्चित्	नगराभ्याम्	छात्रान्

उ. यथा-निर्देशं वाक्य-परिवर्तनं कुरुत । (पञ्चानाम्) **(5)**

(उदा - रामः श्लोकं पठति । → कर्मणि-लट् → रामेण श्लोकः पठ्यते ।)

१ महिला: पुष्पाणि आनयन्ति। (सम्भावनार्थे)

महिला: पुष्पाणि आनयेयुः |

२ वयं पाठं पठाम: । (अनीयर्)

अस्माभिः पाठः पठनीयः |

३ मित्रम् अद्य आगच्छति । (बहुवचनम्)

मित्राणि अद्य आगच्छन्ति |

४ त्वं चित्रं पश्यसि। (लोट्)

त्वं चित्रं पश्य / पश्यतात्।

५ सज्जनः अन्यान् क्षमते। (कर्मणि-लोट्)

सज्जनेन अन्ये क्षम्यन्ताम्।

६ महिला मन्दिरं गच्छति । (क्तवतु)

महिला मन्दिरं गतवती।

७ जनक: हसति। (भावे)

जनकेन हस्यते।

ऊ. उचित-पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत। **(5)**

१. अद्य मम बन्धुजना: _____। (आगच्छेत् / **आगच्छेयुः** / आगतम्)

२. बालिकया चित्रं _____। (**लिखितम्** / लिखिता / लिखति)

३. श्रीकृष्णेन गीतोपदेश: _____ । (कृता / कृतवान् / **कृतः**)

४. छात्रै: पाठः _____। (**अपठ्यत** / अपठ्यन्त / अपठन्)

५. लोकहितं मया _____। (**करणीयम्**, कुर्यात्, कृत:)

ऋ विभक्ति रूपाणि लिखत। (चतुर्णाम्) **(4)**

१ इकारान्त: पुंलिङ्गः 'हरि' शब्दः चतुर्थी विभक्तिः

हरये हरिभ्याम् हरिभ्यः

२ ऋकारान्तः पुंलिङ्गः 'पितृ' शब्दः सप्तमी विभक्तिः

पितरि पित्रोः पितृषु

३ आकारन्तः स्त्रीलिङ्गः 'सीता' शब्दः पञ्चमी विभक्तिः

सीतायाः सीताभ्याम् सीताभ्यः

४ दकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु समानः 'अस्मद्' शब्दः षष्ठी विभक्तिः

मम/मे आवयोः/नौ अस्माकम्/नः

५ उकारान्तः पुंलिङ्गः. 'गुरु' शब्दः तृतीया विभक्तिः

गुरुणा गुरुभ्याम् गुरुभिः

ऋ सन्धिं कृत्वा सन्धि -नाम चित्वा लिखत । (पञ्चानाम्) (10)

(यण् , गुणः , पूर्वरूपम् , सवर्णदीर्घः , यान्तवान्तादेशः , वृद्धिः)

उदा :- विद्या + आलयः = विद्यालयः , स . दी . स

1. मातृ + अर्चनम् = मात्रर्चनम् यण्
2. तव + औदार्यम् = तवौदार्यम् वृद्धिः
3. तस्मै + एतत् = तस्मायेतत् यान्तवान्तादेशः
4. गृहे + अम्बा = गृहेऽम्बा पूर्वरूपम्
5. महा + ईश्वरी = महेश्वरी गुणः
6. न + अनुपश्यन्ति = नानुपश्यन्ति सवर्णदीर्घः

ॡ सन्धिच्छेदं कुरुत । (पञ्चानाम्) (5)

१. सुधैषा = सुधा + एषा

२. बालकेऽपि = बालके + अपि

३. दीपस्योपरि = दीपस्य + उपरि

४. सर्वेन्द्रियाणि = सर्व + इन्द्रियाणि

५. प्रशान्तात्मा = प्रशान्त + आत्मा

६. पश्यन्त्यत्र = पश्यन्ति + अत्र

ए अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्च) (5)

पठ्यते , बालिकायै , अत्युत्तमम् , कस्यचित्, एकया , पतितम्, चतुर्थः

१._____

२._____

३._____

४._____

५._____

(ऐ) यथानिर्देशं रूपं परिवर्त्य लिखत । (सप्तानाम्) (7)

1.	प्रेषयति -	कर्मणि-प्रयोगः	प्रेष्यते
2.	करोति -	क्तवतु-प्रयोगः (स्त्री. एकवचनम्)	कृतवती
3.	मिलति -	ल्यप्	सम्मिल्य
4.	क्रीडति -	लोट् मध्यमपुरुषः द्विवचनम्	क्रीडतम्
5.	गच्छति -	तुमुन्-प्रयोगः	गन्तुम्
6.	नमति -	विधिलिङ् उत्तमपुरुषः बहुवचनम्	नमेम
7.	लिखति -	क्त्वा-प्रयोगः	लिखित्वा
8.	खादति -	लृट् प्रथमपुरुषः द्विवचनम्	खादिष्यतः
9.	पठति -	क्त-नपुं-एकवचनम्	पठितम्
10.	वन्दते -	कर्तरि लङ् प्रथमपुरुषः बहुवचनम्	अवन्दन्त

(ओ) योजयत **(2)**

षड्	रसा:
सप्त	ऋषय:
एकादश	रुद्राः
अष्ट	सिद्धयः

(औ) उचित पदानि चित्वा सुभाषितं पूरयत। (एकम्) **(2)**

(व्यपगतः विडम्बना मदान्धः त्यागवताम्
सर्वज्ञोऽस्मि वियुक्तौ वित्तवताम् बुधजनसकाशात्)

1. यदा किञ्चिज्ज्ञोऽहं गज इव मदान्धः समभवम्
तदा सर्वज्ञोऽस्मि इत्यभवदवलिप्तं मम मनः |
यदा किञ्चित् किञ्चित् बुधजनसकाशात् अवगतम्
तदा मूर्खोऽस्मीति, ज्वर इव मदो मे व्यपगतः ||

2. त्यागो गुणो वित्तवतां वित्तं त्यागवतां गुणः |
परस्परवियुक्तौ तु वित्तत्यागौ विडम्बना ||

द्वितीयः भागः

(अ) ससन्दर्भं तमिलभाषया / आङ्गलभाष / संस्कृतेन वा व्याख्यात। (द्वे) **(6)**

१. " वरं पृच्छ, अश्वं तु न ददामि | (पाठः ४)
रघुदेवेन्द्रयोः युद्धम् - इन्द्रः रघुराजं वदति |

२. " वृक्षस्य रक्षणार्थं पार्वती मां नियुक्तवती। " (पाठः २)
सिंहदिलीपयोः संवाद: - सिंहः दिलीपं वदति |

३. " वन्यजीवनम् आचर | अनुग्रहः भवति। " (पाठः १)
दिलीपस्य शापवृत्तान्तः - वसिष्ठः दिलीपं वदति |

४. " अत: पुनः आगत्य तत्रैव भवान् वसतु।" (पाठः ९)
कुशः कुमुद्वती च - अयोध्यायाः अधिदेवता कुशं वदति |

(आ) सूक्तेः अर्थं तमिल्भाषया / आङ्गलभाषया / संस्कृतेन वा लिखत । (द्वयोः) (4)

१. " नियतो यत्र धर्मो वै तमशङ्कः समाचर ।" (पाठः ३)

எதில் தர்மம் நிச்சயமாக உள்ளதோ, அதைத் தயங்காமல் செய்.

२. " अल्पाक्षररमणीयं यः कथयति निश्चितं स खलु वाग्मी। " (पाठः ८)

எவர் சுருக்கமாகவும் இனிமையாகவும் பேசுகிறாரோ அவரே சிறந்த பேச்சாளர்

३. " तस्य तदेव मधुरं यस्य मनो यत्र संलग्नम् । " (पाठः १०)

ஒருவன் மனது எதில் லயித்து இருக்கிறதோ அதுவே அவனுக்கு இனிமையானதாக இருக்கும்.

४. " कार्याणां कर्मणा पारं यो गच्छति स बुद्धिमान् । " (पाठः १)

முயற்சியால் தன் குறிக்கோளை அடைபவனே அறிவாளி.

(इ) श्लोकस्य अन्वयं कृत्वा भावार्थं तमिल्भाषया / आङ्गलभाषया / संस्कृतेन वा लिखत । (द्वयोः) (8)

1. इक्ष्वाकुवंशप्रभवो रामो नाम जनैः श्रुतः ।
   नियतात्मा महावीर्यो द्युतिमान् धृतिमान् वशी ॥ (पाठः १)

2. तं व्रजन्तं प्रियो भ्राता लक्ष्मणोऽनुजगाम ह ।
   स्नेहाद्विनयसम्पन्नः सुमित्रानन्दवर्धनः ॥ (पाठः ४)

3. पादुके चास्य राज्याय न्यासं दत्त्वा पुनः पुनः । (पाठः ८)
   निवर्तयामास ततो भरतं भरताग्रजः ॥

(ई) संस्कृतेन अनुवादं कुरुत । (पञ्चानाम्) (5)

1. He will definitely come.
   அவன் நிச்சயமாக வருவான்.
   स: निश्चयेन आगमिष्यति / आगच्छति |

2. The sentences are written by me.
என்னால் வாக்கியங்கள் எழுதப்பட்டுள்ளன .
मया वाक्यानि लिखितानि/रचितानि |

3. The book should be read by him.
அவனால் புத்தகம் படிக்கப்பட வேண்டும்.
तेन पुस्तकं पठितव्यम्/पठनीयम् |

4. Vijaya is cleaning utensil.
விஜயா பாத்திரத்தை சுத்தம் செய்கிறாள்.
विजया पात्रं प्रक्षालयति |

5. We will talk in Samskrit.
நாம் ஸமஸ்க்ருத்தில் உரையாடுவோம்.
वयं संस्कृतेन सम्भाषणं कुर्मः |

6. The fruit falls from a tall tree.
உயரமான மரத்திலிருந்து பழம் விழுகிறது.
उन्नतात् वृक्षात् फलं पतति |

(उ) गद्यांशं पठित्वा संस्कृतेन उत्तराणि लिखत । **(5)**

हैन्दवाः गङ्गादेवीं माता इव पूजयन्ति |

गङ्गायाः तीरे अनेके हरिद्वार-काश्यादीनि पवित्राणि तीर्थस्थलानि सन्ति। गङ्गास्नानं सर्वाणि पापानि अपहरति मोक्षमपि ददाति इति जनाः मन्यन्ते। श्रद्धावन्तः हैन्दवाः गङ्गास्नानं कर्तुं यात्रां कुर्वन्ति। तस्याः तीरे अपि तपः कुर्वन्ति |

एकदा ब्रह्मा विष्णुपादधूलिं संयोज्य गङ्गां निर्माति स्म। अत एव गङ्गा अति पवित्रा।

एकदा महाराजः सगरः अश्वमेधयज्ञं कृतवान् । तस्य षष्टिसहस्रपुत्राः आसन्। अश्वः मत्सरेण इन्द्रेण बद्धः। सगरः अश्वं प्रतिप्राप्तुं स्वपुत्रान् प्रेषितवान्। ते अश्वं कपिलर्षेः आश्रमे अपश्यन्। कपिलमहर्षिः एव चोरः इति मत्वा ते तम् अबाधन्त। क्रुद्धः ऋषिः स्वदृष्ट्या एव तान् भस्मसात् अकरोत्। तेषाम् अन्तिमसंस्कारः न कृतः । अत एव ते स्वर्गं न प्राप्नुवन् । सगरस्य वंश्यः भगीरथः स्वपूर्वजानां शान्तये गङ्गाजलम् ऐच्छत् । सः तीव्रेण तपसा गङ्गां भूलोकं प्रति आनायितवान्। शिवः तां गङ्गां स्वजटायां धृतवान्। गङ्गा पापेभ्यः सर्वान् उद्धरति ।

1. हैन्दवाः कां पूजयन्ति ?

हैन्दवाः गङ्गादेवीं माता इव पूजयन्ति।

2. कथं गङ्गा अतिपवित्रा अस्ति ?

एकदा ब्रह्मा विष्णुपादधूलिं संयोज्य गङ्गां निर्माति स्म। अत एव गङ्गा अति पवित्रा अस्ति।

3. कस्य अश्वः इन्द्रेण बद्धः ?

(महाराजस्य) सगरस्य अश्वः इन्द्रेण बद्धः |

4. भगीरथः किम् ऐच्छत् ?

(सगरस्य वंश्यः) भगीरथः स्वपूर्वजानां शान्तये गङ्गाजलम् ऐच्छत् |

5. गङ्गायाः को विशेषः ?

गङ्गा पापेभ्यः सर्वान् उद्धरति |

(ऊ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत। **(5)**

१. मम प्रदेशे भगवद्गीता-जयन्ती २. संस्कृतं सरलं सुन्दरं च

(ऋ) पञ्चभिः वाक्यैः संस्कृतेन चित्रवर्णनं कुरुत। **(5)**

वदतु संस्कृतम् **जयतु भारतम्**